

Анализ на реформите в методите за преподаване на джазов контрабас

Луо Дзие*

Катедра "Поп и джаз бас китара"

Национална музикална академия "Проф. Панчо Владигеров"-София

Адрес: София, 1505, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ 94

E-mail: 360690247@qq.com

**Corresponding author*

Резюме: С издаването на „Програмата и стандартите за учебните дисциплини в задължителното образование“ от Министерството на образованието на КНР, реформата в музикалното образование навлезе в нов етап на развитие. Традиционните педагогически модели и методологии на музикалното обучение претърпяха значителни сътресения, което постави по-високи изисквания към професионалните компетенции и преподавателските умения на музикалните педагози в основното образование. Едновременно с това възникнаха нови предизвикателства пред реформата в обучението по музикална педагогика и пред качеството на подготовката на кадри в областта на музикалното образование. С цел подобряване на основните знания, професионалните умения и интегрираните практически способности на учащите се, музикалните педагози трябва допълнително да засилят развитието на техните музикални компетенции и интереси. Статията започва с анализа на стиловите особености на изпълнението на джазовия бас и, като акцентира върху ключовите аспекти на обучението, представя научно обосновани, практически приложими и добре структурирани методи за преподаване, съобразени с актуалните реалности в обучението. От една страна, това представлява конкретно изпълнение на изискванията за реформа в музикалното образование, а от друга страна, цели да стимулира интереса на учащите се, да подобри техните изпълнителски умения и по този начин да повиши качеството и ефективността на обучението по джазов бас

Ключови думи: джаз; хармония; електрическа бас китара; изпълнение

Analysis of reforms in jazz double bass teaching methods

Luo Jie*

Department Pop and jazz art

National Academy of Music "Prof. Pancho Vladigerov"- Sofia

Address: Sofia, 1505, 94 Evlogi and Hristo Georgievi Blvd

E-mail: 360690247@qq.com

**Corresponding author*

Abstract: With the issuance of the “Curriculum and Standards for Compulsory Education” by the Ministry of Education of the PRC, the reform of music education has entered a new stage of development. The traditional pedagogical models and methodologies of music education have undergone significant shocks, which has put higher requirements on the professional competencies and teaching skills of music teachers in primary education. At the

same time, new challenges have emerged for the reform of music pedagogy education and the quality of music education personnel training. In order to improve the basic knowledge, professional skills and integrated practical abilities of students, music teachers should further strengthen the development of their musical competencies and interests. The article begins with the analysis of the stylistic features of jazz bass performance and, by focusing on the key aspects of training, presents scientifically sound, practically applicable and well-structured teaching methods that are in line with current educational realities. On the one hand, this represents a concrete implementation of the requirements for reform in music education, and on the other hand, it aims to stimulate the interest of students, improve their performance skills and thus increase the quality and effectiveness of jazz bass training.

Keywords: jazz; harmony; electric bass guitar; performance

Въведение

С издаването на „Програмата и стандартите за учебните дисциплини в задължителното образование“ от Министерството на образованието на КНР, реформата в музикалното образование навлезе в нов етап на развитие. Традиционните педагогически модели и методологии на музикалното обучение претърпяха значителни сътресения, което постави по-високи изисквания към професионалните компетенции и преподавателските умения на музикалните педагози в основното образование. Едновременно с това възникнаха нови предизвикателства пред реформата в обучението по музикална педагогика и пред качеството на подготовката на кадри в областта на музикалното образование. С цел подобряване на основните знания, професионалните умения и интегрираните практически способности на учащите се, музикалните педагози трябва допълнително да засилят развитието на техните музикални компетенции и интереси. Настоящата статия разглежда преподаването на джазов бас като пример въз основа на личния преподавателски опит на автора. Статията започва с анализа на стиловите особености на изпълнението на джазовия бас и, като акцентира върху ключовите аспекти на обучението, представя научно обосновани, практически приложими и добре структурирани методи за преподаване, съобразени с актуалните реалности в обучението. От една страна, това представлява конкретно изпълнение на изискванията за реформа в музикалното образование, а от друга страна, цели да стимулира интереса на учащите се, да подобри техните изпълнителски умения и по този начин да повиши качеството и ефективността на обучението по джазов бас.

Басовите инструменти се делят на електрически бас и нискочестотен бас (нискочестотният бас се нарича още „контрабас“). Контрабасът обикновено се използва за изпълнение на традиционна джазова камерна музика. В джазовите изпълнения често се преминава към контрабас, тъй като неговият звук и характерът на струнния инструмент придават на музиката по-изразителен и мощен ритъм. Освен това, електрическият бас обикновено е твърде силен за джазова камерна музика, което го прави неподходящ за този жанр. Именно поради това контрабасът се утвърждава като незаменим инструмент за осигуряване на басовия ритъм в джазовите ансамбли. Контрабасът е един от най-често срещаните инструменти в джазовата музика и представлява незаменима част от изпълнителския състав. В този тип музикални взаимодействия, които силно акцентират върху хармоничната структура, включването на баса прави ритмиката по-прецизна и подчертава разпознаемостта на изпълнителския стил. Басът играе ключова насочваща роля при бързите хармонични промени в джазовата музика.

Характеристики на изпълнителския стил на джазовия контрабас

1. Характеристики

В джазовата музика композиторите и изпълнителите често използват контрабаса, за да внесат различен тембър в звученето на целия ансамбъл. Някои музиканти, преди да изпълнят определени джазови стандарти, обичат първо да оставят баса да изсвири продължителен и повтарящ се нискочестотен мотив, известен като *Ostinato* (фиксиран звуков модел). Освен това някои композитори дори използват баса за изпълняване на части от мелодията, като го комбинират с други инструменти. Това придава на мелодията по-силна динамика и изразителност.

2. Ритъм

Най-голямата стилова характеристика на джазовата музика е нейният уникален ритмичен пулс. За разлика от другите музикални стилове със стриктно метрично усещане, джазът се отличава с по-свободна и експресивна ритмична структура, която придава на музиката живописност и непринуденост. Повечето изпълнители обръщат по-голямо внимание на темпото, като с промените в него постепенно се насочват към равномерно осмичково разделение на ритъма. Много хора, когато слушат джаз, ясно усещат различия във времевите интервали на суинга („люлеенето“), което основно се дължи на различното разбиране и вкус на изпълнителите по отношение на суинга. Обработката на суинга варира значително между музикантите, което е и една от най-големите привлекателности на джаза. Тази характеристика придава на джазовата музика усещане за несигурност и вариативност, което прави ритмиката на всеки музикант уникална и разпознаваема. Затова често казваме, че суингът е усещане – това усещане се изгражда върху основата на многократно слушане и възприемане.

3. Басова линия

Ходещият бас (*Walking Bass*) е уникална басова техника, която представлява основната и най-важна характеристика в изпълнението на джазов бас. С изключение на някои специфични стилове в джазовата музика, почти всички джазови стандартни композиции изискват използването на тази техника при изпълнение. Както подсказва името, ходещият бас означава изпълняване на един тон за всяка единица от такта. На пръв поглед това може да изглежда много просто за неспециалисти, но изпълнението на баса изисква стабилно свирене на нотите, като същевременно трябва да се поддържа ясна хармонична насоченост, което е изключително важно. Освен това е необходимо на определени места повторно да се добавя бас, като така се внасят промени в ритъма и темпото, което също може да подпомогне музикалните преходи и развитието на композицията. Този процес също така представлява импровизационно изпълнение, тъй като басистът трябва непрекъснато да анализира изпълнението на другите музиканти и да реагира бързо, като същевременно адаптира своето свирене спрямо общата атмосфера на изпълнението.

Ключови аспекти при изучаването на джазовия контрабас

Както при изучаването на други инструменти в джазовата музика, овладяването на джазовия контрабас изисква систематично обучение. Това означава не само упражняване на техниките за свирене на баса, но и задълбочено изучаване на музикалната теория и хармонията. Също така е важно редовно да се слушат класически джазови произведения и да се акцентира върху развитието на интегрирани практически умения.

1. Задълбочено овладяване на музикалната теория

Музикалната теория в джаза поставя по-високи изисквания в сравнение с други музикални стилове. Както беше споменато по-горе, едно от основните и най-необходимите умения за джазовите басисти е изпълняването на Walking Bass, което изисква умение за разпознаване на различните акордовите маркери, разбиране на тяхната природа, ментално възприемане на акордните тонове и съответните скали, както и тяхното правилно изпълняване. Това се проявява особено ясно при изпълнението на бързи бибоп композиции. Как да се разпознават акордните промени точно и бързо е предизвикателство, пред което джазовите басисти трябва да се изправят. С цел постигане на по-добри резултати, е необходимо не само овладяване техниката на инструмента, но и задълбочено и систематично изучаване на музикалната теория, овладяване на нотописа на петолинието и усвояване съответните знания по джазова хармония. Тези умения ще подобрят теоретичното разбиране за джазовата музика, което ще улесни овладяването на уменията за изпълнение с джазов бас с повече прецизност и изразителност.

2. Често слушане на класически произведения

С оглед усвояване и овладяване на джазовата музика в пълна степен, е необходимо често слушане на класически джазови произведения. Това позволява постепенното развиване на музикалното усещане за ритмиката на джаза, което от своя страна води до овладяване на характерните стилови особености на джазовото музициране. Може да се започне с традиционна и автентична джазова музика, след което постепенно да се откриват любими джазови музиканти или предпочитани музикални стилове. Освен това, честото слушане на класически произведения предоставя възможност изучаването на различните подходи на професионалистите и изучаване на техните интерпретации на конкретни композиции и хармонични преходи. Това предлага полезни идеи, които могат да бъдат приложени при свиренето на джазов бас, и представлява дългосрочен и ценен метод за овладяване на джазовата музика.

3. Засилване на интегрираните практически умения

С оглед постигане добри резултати в обучението по джазов бас, е необходимо да се постави акцент върху практическите умения, особено върху развитието на интегрираните практически способности. Чрез обширно транскрибиране на музика, многократно имитиране и непрекъснати упражнения, е необходимо да се положат значителни усилия в области като джазов акомпанимент, хармония, солфеж, слухово възприятие и анализ на произведения. Това ще подобри интегрираните практически умения. На базата на задълбочено изучаване на теоретичните знания, учащите се трябва да практикуват интензивно, за да постигнат пълно овладяване и интеграция, реализирайки хармоничното сливане на уменията и теорията. Интегрираните практически умения са важно проявление на музикалните качества на учащите се. Включването на развитието на тези умения в ежедневно обучение допринася за повишаване на тяхната цялостна музикална култура.

Конкретни практически реформи в методите за преподаване на джазов контрабас

1. Теоретично обучение

Като инструмент с висока степен на професионална специфика, джазовият бас се характеризира с две основни особености: импровизационност и уникалност. Джазовият бас не следва строго установен шаблон. Учащите се могат да използват въображението

си при упражненията, като практикуват една и съща мелодия с различни акомпанименти. Разбира се, това изисква солидна основа в музикалната теория, която е от особено значение като първа стъпка в изучаването на музика. Овладяването на основните знания позволява на студентите да напредват по-уверено и успешно в своя музикален път. Музикалната теория е основополагащ елемент в обучението по джазов бас. С оглед провеждане на обучение по джазов бас, е необходимо засилване на изучаването на музикалната теория, което би осигурило ефективно подпомагане на практическите упражнения по джазов бас. Задълбоченото изучаване на музикалната теория е предварително условие за овладяването на специализирани умения като пеене, свирене на инструменти, писане на песни, хармония и аранжиране. Изучаването на музикалната теория играе водеща и насочваща роля в този процес. Следователно, в обучението по джазов бас преподавателите трябва да отдават голямо значение на преподаването на основите на музикалната теория. Те трябва ясно и систематично да обясняват теоретичните аспекти, като ги свързват с ключовите моменти в обучението, за да създадат солидна теоретична основа за практическото обучение по джазов бас.

2. Обучение, основано на интереси и увлечения

При преподаване на джазов бас не се следват строго установени стандарти. Когато преподавателят се придържа към остарели методи и не проявява гъвкавост в обучението, учебният процес става монотонен и рутинен. Това води до механично следване на установени правила от страна на учениците, което намалява техния интерес към обучението и води до липса на мотивация и инициативност. Преподавателите не трябва да прилагат принуда спрямо учениците да се упражняват, а да проявяват иновативно мислене, за да направят обучението по-забавно и ангажиращо. Те могат да интегрират игрови елементи, свързани с основни умения, така че учениците да упражняват тези умения по време на игра. Това не само укрепва връзката между преподавателя и учащите се, но и стимулира техния интерес към обучението. Необходимо е засилване на подходящото насочване, тъй като учащите се имат силна способност за имитация. Преподавателите могат да използват метода на имитация, като позволяват на учениците свободно да възпроизвеждат тоналностите от примери и шаблони. Това би допринесло за задълбочаване на разбирането относно музикалната теория, правейки уроците по-забавни и мотивирайки учениците да сътрудничат по-активно за успешното завършване на учебния процес.

3. Целенасочено обучение

Преподаването на джазов бас трябва да бъде съобразено с различните етапи на физическото и психическото развитие на учениците в зависимост от тяхната възраст. В тази връзка, авторът смята, че съответните институции и изследователи следва да се ангажират с проучването на учебници и учебно съдържание, като възможно най-скоро разработят материали за преподаване на бас, които съответстват на закономерностите на физическото и психическото развитие на учениците на различните етапи. Обучението трябва да се фокусира върху съдържателна подготовка и развиване на музикално усещане, като се избягва прибързаното насочване на учениците към сертификационни изпити или квалификации. Вместо това е важно да им се даде възможност да се потопят истински в изкуството на джазовата музика, като се следва стремежа за изграждане на добри учебни навици у всеки от тях. Особено важен е моментът, че преподавателите не трябва да се стремят към бързи резултати, а да прилагат индивидуален подход в обучението, като обръщат внимание на основното ниво и скоростта на усвояване на знанията от учениците на различни възрастови групи. При преподаването на технически умения е важно да се избират подходящи методи за

обучение без излишно акцентирание върху трудността. Най-важното е упражненията да са съобразени с психологическата и физиологичната възраст на учениците, като същевременно се запази тяхната най-ценна черта – „първоначалната мотивация“. Обучението трябва да съчетава учебния процес със забавление, за да се поддържа любовта на учениците към изучаването на джазовия бас.

4. Психологически подход в обучението

Упражняването на джазов бас е като изкачване на планина – всяко упражнение ви придвижва напред, но ако пропуснете ден, може да се върнете на предишното ниво или дори да отбележите известен регрес. Ежедневното повтарящо се упражняване може да доведе до чувство на скука у учениците, като постепенно намали тяхната мотивация за учене, и дори да породи страх или нежелание за справяне с предизвикателствата. В процеса на обучение самостоятелното свирене и пеене с джазовия бас несъмнено е ефективен метод за поддържане на добро психологическо състояние. Самостоятелното свирене и пеене изисква дългосрочно и постепенно натрупване на умения, за да бъде овладяно и усъвършенствано. Когато учениците вече имат пряко усещане за изпълнението на джазовия бас, е още по-важно да се постави акцент върху усъвършенстването на техниките за свирене. Овладяването на музикални умения изисква преминаване през монотонни основни упражнения, отделяне на повече време за практика и умение за решаване на възникналите трудности. Нужно е изграждане на увереност, че не трябва лесно да се отказваме, като се поддържа постоянство в ученето и практиката. Освен това е важно да се засили увереността в тренировките, която произтича и от правилното отношение към свиренето. Към изпълнението трябва да се подхожда със спокойно и уравновесено отношение, без стремеж към суета или прекалено строги изисквания. В противен случай това може да доведе до ненужен стрес и напрежение. Необходимо е осъзнаване, че целта на музикалното изпълнение е разкриване на красотата на музиката – изразяване на самата музика, а не самоцелно демонстриране. Преподавателите трябва да обръщат особено внимание на развитието на психологическата устойчивост на учениците при обучението по джазов бас. В процеса на преподаване е важно да се използват знания от психологията, за да се предоставя психологическо напътстване, да се управляват и облекчават негативните емоции, както и насърчаване на учениците чрез положителна подкрепа и мотивиране. Това ще допринесе значително както за успешното изпълнение на учебните задачи, така и за подобряване на качеството на упражненията при учащите се.

Заклучение

Изучаването на джазовия бас изисква както вроден талант от страна на учащите се, така и техните непрекъснати усилия и усърдие в процеса на обучение. Преподавателите трябва да бъдат водени от характерните особености на изпълнителския стил на джазовия бас, като съчетават теория и практика в процеса на обучение. Интересът на учениците към джазовия бас и развиването на тяхното музикално усещане трябва да се стимулира чрез непрекъснато слушане, усвояване на теоретични знания и усилената практика. Същевременно, преподавателите трябва да прилагат теоретично, забавно, целенасочено и психологическо обучение, използвайки насочващ, вдъхновяващ и мотивиращ подход. Това ще задълбочи реформите в методите за преподаване на джазов бас и ще спомогне за повишаване на цялостните музикални качества на учащите се..

Литература

1. Pan Yang, Luo Dalin . Research on the Application of Two Striking String Playing Techniques of Electric Bass (Изследване на приложението на две техники за изпълнение на бас китара) [J]. Chinese Literary Artists, 2022(02):161- 164+31.
2. Yanwei . Съзнание и ред - две мисли, свързани с изразяването на бас китара [J]. Съвременна музика, 2021(10):158-160.
3. Ma Xuesong, Wang Xue. Приложението на електрическата бас във фънк музиката [J]. Art Technology, 2019(01):155.
4. Yanwei . Три въпроса за усета за тембър на електрическа бас китара като солов инструмент в оркестров концерт - от гледна точка на творческия субект [J]. Music Life, 2018(06):74-75.

Луо Дзие

E-mail: 360690247@qq.com

Роден през 1987 г. В Китай. Басист , с редица престижни изяви на концертна сцена. Докторант в Национална музикална академия "Проф. Панчо Владигеров", катедра "Поп и джаз бас".